

De 'Rijke Roomsche Leven' Route

Wandelzoekpagina

Lengte

22 km

Start- en eindpunt

R.K. kerk St. Jans
Onthoofding
Oude Raadhuisplein 2
5175 DB Loon op Zand

Openbaar vervoer

Bus 136 Arriva, Tilburg -
's Hertogenbosch, Bushalte
Kerkstraat, 5175 AL Loon op
Zand.

Bus 136 Arriva, Tilburg -
's Hertogenbosch, Bushalte
Ecliptica, 5175 WK Loon op
Zand.

Parkeren

Oude Raadhuisplein 2,
5175 DB Loon op Zand. De
Wetering, Weteringplein 1,
5175 BZ Loon op Zand.

Horeca

café brasserie De Kiosk
Oranjeplein 20A
5175 BE Loon op Zand

brasserie De Kat
Schoorstraat 37
5071 RC Udenhout

Op enkele punten onderweg
zijn banken en
picknickplaatsen ingericht.

Routemaker

Charles Aerssens

Versiedatum

06-12-2022

Hart van Brabant

Deze rondwandeling voert ons vanaf de fraaie, in Kempische Gotiek gebouwde, dorpskerk St. Jans Onthoofding in het centrum van Loon op Zand naar het buitengebied in de directe omgeving van dit rustieke typisch Brabantse dorp. Hier gaat de route langs een drietal veldkapellen. Ze getuigen van een sterke beleving van volksdevotie, die nog altijd aanwezig is in deze streek en die het 'Rijke Roomsche Leven' uit de vorige eeuw nog voelbaar maken. Allereerst wandelen we op deze pelgrimstocht door het natte natuurgebied De Brand met het stroomgebied van de Zandleij naar het Mariakapelletje aan de Schoorstraat. Daarna bereiken we door het coulisselandschap aan de zuidrand van Loon op Zand het Mariakapelletje aan de Financiën. Het volgende traject gaat door het dorp naar het Landgoed Huis ter Heide, waar de kapel van de 'Wonderdadige Maagd Maria' over het buurtschap Kraanven waakt. Terug naar Loon op Zand wandelen we door het zuidwestelijk deel van de Loonse en Drunense Duinen over de Kraanvense Heide langs de Kerkakker met monument naar het buurtschap Land van Kleef. En het startpunt in het centrum van het dorp.

Routebeschrijving

1 Voor deze wandeling vertrekken we in de dorpskern van Loon op Zand vanaf de parkeerplaats bij de Parochiekerk St. Jans Onthoofding, die het dorpsgezicht van dit typisch Brabants dorp bepaalt. We wandelen de Kerkstraat in langs het kerkhof en de pastorie. De route voert ons naar het Oranjeplein, waar de oorspronkelijke muziekkiosk, sfeervol is omgebouwd tot een gezellig etablissement met terras. Waar het Oranjeplein overgaat in de Kloosterstraat slaan we bij KNP20a rechtsaf de Ecliptica in langs multifunctioneel centrum De Wetering. Over de Kasteelweide gaat de route naar rechts door het met statige bomen omzoomde laantje naar het Witte Kasteeltje. Voor het hekwerk van het Witte kasteeltje wandelen we linksaf. Door het hek gaat het rechtsaf en we houden in de bocht rechts aan langs open landbouwgebied. Het voetpad gaat over in een grasbaan langs de achterzijde van de bebouwing tot aan de Kasteelhoevenweg. We steken over en vervolgen het onverharde pad tot aan het bosje. Hier linksaf. We steken door tot aan de klinkerweg (Moleneind). Even rechtsaf en voor Boomkwekerij Dingemans naar links over een grasdijkje met naar links zicht op de zuidelijke bebouwing van Loon op Zand. Aan het eind komen we op het asfalt van de Ruilverkavelingsweg. Rechts aanhouden en langs de gaslocatie tot op de T-kruising met de Loonse Molenstraat. Rechtsaf wandelen we voorbij de onttakelde stenen beltmolen van dierenvoederbedrijf Van de Wouw tot we aan de linkerzijde bij Steeg van de Corput komen.

2 We slaan linksaf slaan en lopen richting natuurgebied 'De Brand', waar we de Zandkantse Leij oversteken. Nu slaan we het eerste pad links in. Met de bocht naar rechts wandelen we over een breed bospad langs de bosrand met naar rechts zicht op de weilanden. Zo komen we uit op een verharde pad, dat we naar rechts volgen langs een verbouwd boerderijtje. Aan het einde van dit pad komen we op de Schoorstraat, die naar rechts richting Udenhout volgen. We passeren een boerderij met de naam: Moffelhoeve en steken

verderop de Zandleij over. Bij Brasserie De Kat en de er tegenover gelegen schietstand van Gilde Sint Antonius - Sint Sebastiaan steken we bij KNP28 het bruggetje over en volgen naar rechts de groengele routemarkering richting KNP25. Bij dit knooppunt wandelen we rechtsaf naar KNP26. Aan het einde komen we bij het Mariakapelletje aan de Schoorstraat. Rechtsaf gaat de route terug naar Brasserie De Kat.

3 Net voorbij Brasserie De Kat gaat de wandelroute bij KNP28 linksaf door de Groote Steeg, maar het eerste deel wordt nog aangegeven met Schoorstraat. Deze kilometer lange, rechte en onverharde weg leidt ons naar de Loonse Molenstraat. Bij de monumentale boerderij gaat de route rechtsaf. We steken de Zandleij over. Voorbij aan Steeg van de Corput en tegenover de Wilhelminahoeve verlaten we het asfalt en nemen links een zandpad, Na 50 meter opnieuw linksaf de zandweg met fietspad in. We wandelen tot aan de klinkerweg van Moleneind. We slaan rechtsaf en volgen het Moleneind langs KNP55 en de langgevelboerderij Pauwelshoeve. In de bocht lopen we rechtuit langs de weilanden. Het pad gaat over in een bospad. Aan het einde op de T-splitsing gaat de route linksaf. Met de bocht naar rechts en links komen we op de Udenhoutseweg. Hier is het even opletten! We volgen rechtsaf de Udenhoutseweg tot op de T-splitsing met de doorgaande weg naar Tilburg. Even naar links komen we bij ons tweede heilige huisje, het Mariakapelletje aan de Financiën.

4 We verlaten deze plek van volksdevotie en lopen terug richting Loon op Zand om na een paar honderd meter linksaf de Klokkenlaan in te slaan, die deels direct langs de N261 verloopt. Onder het viaduct van de Kasteelhoevenweg, langs het sportcomplex van V.V. Uno Animo, de gebouwen met schietstand van Gilde St. Ambrosius en het multifunctionele gebouw van Scouting, ROS en De Kuip wandelen we naar Loon op Zand. Aangekomen in de Kerkstraat bij KNP98 gaat de route naar links. Hier houden we de richting naar

De Moer en Dongen aan door de Bergstraat en onder het viaduct over de autoweg N261 door. We laten de dorpskern van Loon op Zand achter ons en vervolgen de weg richting De Moer. Vlak voor de wegversmalling met fietsoversteekplaats gaat de wandeling rechts langs de afsluitboom waar we Landgoed Huis ter Heide betreden. Achter de afsluitboom houden we bij KNP90 rechts aan en volgen het pad door het bos, dat met een bocht naar links langs de bosrand het zandpad rechtsaf langs de weilanden naar de asfaltweg van het Kraanven leidt. Even naar links ligt de kapel van de 'Wonderdadige Maagd Maria'.

5 Van hieruit rest ons nog een laatste traject naar Loon op Zand. We wandelen over het Kraanven terug naar de Horst aan de N261, die we even naar links volgen. Rechtsaf via het viaduct over de N261 komen we nu in het meest westelijke deel van Nationaal Park de Loonse en Drunense Duinen. De route leidt ons naar de Kraanvensche Heide, waar we bij KNP89 rechtsaf het rulle zandpad langs de

bosrand volgen. De route voert ons voorbij het heideveldje naar KNP17 en we houden koers naar KNP1. Het gemarkeerde pad gaat naar rechts en links en met enkele bochten door het bosgebied komen we aan KNP1. Bij KNP1 houden we richting KNP19 aan en wandelen we naar links langs een diepe krater. Het bospad kronkelt richting KNP19 op de brede zandweg met fietspad (Waalwijksebaan), waar we richting KNP24 wandelen. Door het bos en langs een paar afgeschermden weides buigt het pad af naar rechts en komen we even verderop aan de Kerkenakker met een cortenstalen monument, de plek waar in vervlogen tijden het eerste kerkje van het oude Venloen heeft gestaan. We volgen de afrastering van de Kerkakker met de bocht naar rechts en komen in het buurtschap Land van Kleef. Na de bocht rechtuit tot aan de bosrand en dan linksaf het bospad volgen. We komen in de Venloonstraat en volgen deze naar het Oranjeplein. Hier is Café De Kiosk het eindpunt van de rondwandeling. De parkeerplaats bij parochiekerk St. Jans Onthoofding is vanaf hier, nog 100 meter!

Omgevingsinformatie

Parochiekerk St. Jans Onthoofding

Deze fraaie in Kempische Gotiek gebouwde parochiekerk heeft een imposante kerktoeren met 57 meter hoogte is al van verre zichtbaar en in de Loonse en Drunense Duinen lopend een markant oriëntatiepunt aan de horizon. Hij behoort tot de mooiste van de hele streek en is een goed voorbeeld van de Brabantse Gotiek. De zandstenen lijsten, die het bakstenen geraamte verlevendigen en versieren, trekken meteen de aandacht. Een bezoekje binnen loont zeer de moeite. Het priesterkoor met aansluitend een rechthoekig zaalkerkje moet rond 1400 zijn gerealiseerd. Ongeveer in 1450 wordt begonnen met de bouw van de monumentale toren. Het is een groots opgezette toren met steunberen, rijk versierd met natuursteen en kunstig metselwerk. In de 16e eeuw krijgt de kerk geleidelijk haar huidige vorm. Vanaf 1521 wordt het transept aangebouwd, alsmede de twee lagere zijbeuken aan weerszijde van het middenschip en de ruimte ten noorden van de toren, de huidige Mariakapel. In 1879 wordt de kerk nog uitgebreid met een doopkapel ten zuiden van de toren en rond 1928-1929 worden naast de beide kruiskoren twee nieuwe zijbeuken aangebouwd. De nieuwe zuidbeuk aan de Kerkstraat wordt tijdens de Bevrijdingsdagen in oktober 1944 verwoest en in 1950-1951 in een geheel andere stijl herbouwd.

Witte Kasteeltje

Het oorspronkelijke kasteel dateert uit 1387. Het behoort dan toe aan Hertogin Johanna van Brabant en bestaat uit een eenvoudige bakstenen woontoren van ongeveer 11 bij 13 meter met muren van twee meter dik. Rond 1400 bewoont Ridder Pauwels van Haestrecht het kasteel. Hij raakt betrokken

bij de Hoekse en Kabeljauwse twisten en kiest partij voor de Graaf van Holland. Maar het machtige leger van het Hertogdom Brabant slaagt er niet in het kasteel te verwoesten. Ook in de Tachtigjarige Oorlog wordt het kasteel tot twee maal toe belegerd en wordt ook dan niet ingenomen. Diverse adellijke en vooraanstaande families bewonen het kasteel, dat in de 15e en 16e eeuw enorm wordt uitgebreid. Er komen bijgebouwen, zoals een onderkomen voor soldaten, een bakkerij en een smederij. Door de eeuwen heen bezoeken beroemde personen het kasteel. Zonnekoning Lodewijk XIV logeert er een tijdje tijdens zijn krijgstocht in 1672 tegen de Republiek der Zeven Verenigde Provinciën. Ook Napoleon bezoekt tijdens de Franse overheersing het Witte Kasteel. Daarna worden in de 16e en 17e eeuw een aantal vleugels aan het kasteel gebouwd. Maar in 1778 treft het noodlot het kasteel van Loon op Zand en vindt er een ingrijpende verbouwing plaats. De eerder aangebouwde vleugels worden gesloopt evenals een monumentaal poortgebouw. Het oudste deel van het kasteel, een Middeleeuwse donjon, blijft als enig resterende vleugel gedeeltelijk staan. Zo ontstaat het huidige, fraai blank gestuukte in 18e eeuwse stijl opgetrokken landhuis, gebouwd op een deel van de oude fundamenteën. Enkele ribboze kruisgewelven van de kelder blijven bewaard. Bij deze drastische verbouwing is de ingang van het kasteel van de westzijde naar de noordzijde verplaatst en de vensterindeling aangepast. Op het voorplein komt een koetshuis en een woning voor het personeel. Nu wordt het Witte Kasteel beheerd door de Loonse bevolking.

Mariakapel aan de Schoorstraat

De Mariakapel is gebouwd in 1946 ter nagedachtenis aan de omgekomen inwoners van Udenhout tijdens en kort na WOII. Op 26 oktober 1944 immers wordt Udenhout van de Duitsers bevrijd door de 11de Hussars Regiment van de Britse 7th Armoured Division, die ook wel 'Desert Rats' genoemd. Die bevrijding verliep niet zonder beschietingen en vernielingen. De kapel een ontwerp van de Goirlese architect Jos Bedaux en diverse Udenhoutse bouwvakkers hebben aan de realisatie van de kapel gewerkt. Op 4 mei 1946 is de eerste steen gelegd door burgemeester Meuwese. In de kapel komt een Mariabeeld van beeldend kunstenaar Luc van Hoek. Tijdens de dodenherdenking in 1948 wordt een gedenksteen onthuld, waarop de namen van de oorlogsslachtoffers staan vermeld. Deze steen is in 1953 vervangen door een gedenksteen van beeldhouwer Leo Maümler. In de kapel hangen tevens de plaquettes met de namen van bij bevrijding van Udenhout gesneuvelde drie Engelse soldaten, evenals de namen van de gedeeltelijk Engelse, gedeeltelijk Canadese vliegtuigbemanning die in de nacht van 16 op 17 juni 1944 om het leven kwam in Biezenmortel. En er hangt een plaquette ter herinnering aan de 491-the Bombardment Group H met daarop de namen van 18 Amerikanen, die het leven verloren bij de crash van een Amerikaanse bommenwerper op 18 september 1944. De muurschilderingen op de boog achter het Mariabeeld en de twee glas-in-lood ramen dateren uit 1954 en zijn van de hand van glazenier Jacques Verheyen uit Echt.

Maria kapelletje aan de Financiën.

Aan de Financiën tussen Loon op Zand en Tilburg staat een veldkapel ter ere van Maria. Jan Brocken (1871-1959) laat deze kapel bouwen uit dankbaarheid dat twee neven priester zijn worden en schenkt de kapel aan de parochie St. Jans Onthoofding in Loon op Zand. Ook deze Mariakapel wordt gebouwd naar een ontwerp van de Goirlese architect Jos Bedaux. Hij is in de periode voor WOII nauw betrokken was bij de bouw van vele Brabantse kapellen op initiatief van Brabantia Nostra, een Studentengilde onder de bezielende leiding van Siemer. De inzegening is op Maria Hemelvaart 15 augustus 1939 door Pastoor H. Schoenmakers. Maar de kapel raakt in verval tot de Heemkundekring 'Loon op 't Sandt' begin tachtiger jaren de restauratie ter hand neemt en op 6 mei 1984 weer de feestelijke heropening plaats vindt. De Mariakapel wordt landelijk bekend door vandalisme, als in de nacht van 17 op 18 oktober 1997 de kapel ernstig beschadigd wordt door brandstichting. De daders kalken antireligieuze leuzen als 'God is dood, satan leeft'. Bisschop Jan ter Schure wijdt de herstelde kapel op 29 november opnieuw in. Een bord tegen de gevel wordt onthuld met een aanklacht tegen kapellenvandalisme. Dit is opvallend in een tijd waarin een groei van de volksdevotie en het daarmee samenhangend respect voor kapelletjes als symbolen toeneemt. Alsof de duivel ermee speelt, wordt het bedehuisje op 14 februari 1998 opgeblazen door middel van een staafbom. Opnieuw wordt de kapel hersteld en wordt een nieuw Mariabeeld achter een smeedijzeren hekwerk geplaatst. De

aders zijn nooit gevonden.

Kapel van de 'Wonderdadige Maagd Maria'

Deze Mariakapel staat in het Kraanven, een van de oudste buurtschappen van Loon op Zand. Het Kraanven met haar oude naam Craenven wordt al vermeld in de Middeleeuwen in de Bossche Protocolen (1382-1391) en dankt haar naam aan kraanvogels die er in een nabijgelegen ven neerstreken. Al in 1413 moet hier een kapel hebben gestaan toegewijd aan 'Sancta Maria Virgini' onder de beschermheerschap van de Norbertijnen. De kronieken vermelden dat tijdens een pestepidemie in 1625 bij deze kapel de slachtoffers zijn opgebaard. Later raakt het buurtschap meer en meer ontvolkt en verdwijnt de kapel. In 1998 neemt mevrouw M. Verkuijl - Bringman, als zij in de oude monumentale boerderij aan het Kraanven komt wonen, het initiatief tot de bouw van een kapel. Haar initiatief heeft ook een religieuze achtergrond: overdag zijn de kerken meestal dicht, terwijl je in een kapel altijd terecht kunt. Architect H. Prins maakte het ontwerp en de bouwopdracht kreeg de Loonse aannemer W. van Rooij. Op ambachtelijke wijze wordt de bouw in 4 maanden gerealiseerd. Op 27 februari 1999 wordt de kapel ingewijd door Pastoor René Aarden met daarin de beeltenis van de Wonderdadige Maagd Maria. Het is een kopie van het Parijse Mariabeeld, zoals zij is verschenen aan de H. Catharina Laboure in 1830. Met uitgestrekte armen waakt ze over de devotiekaarsen, maar kan niet verhinderen dat deze bijna altijd uitwaaien!!

